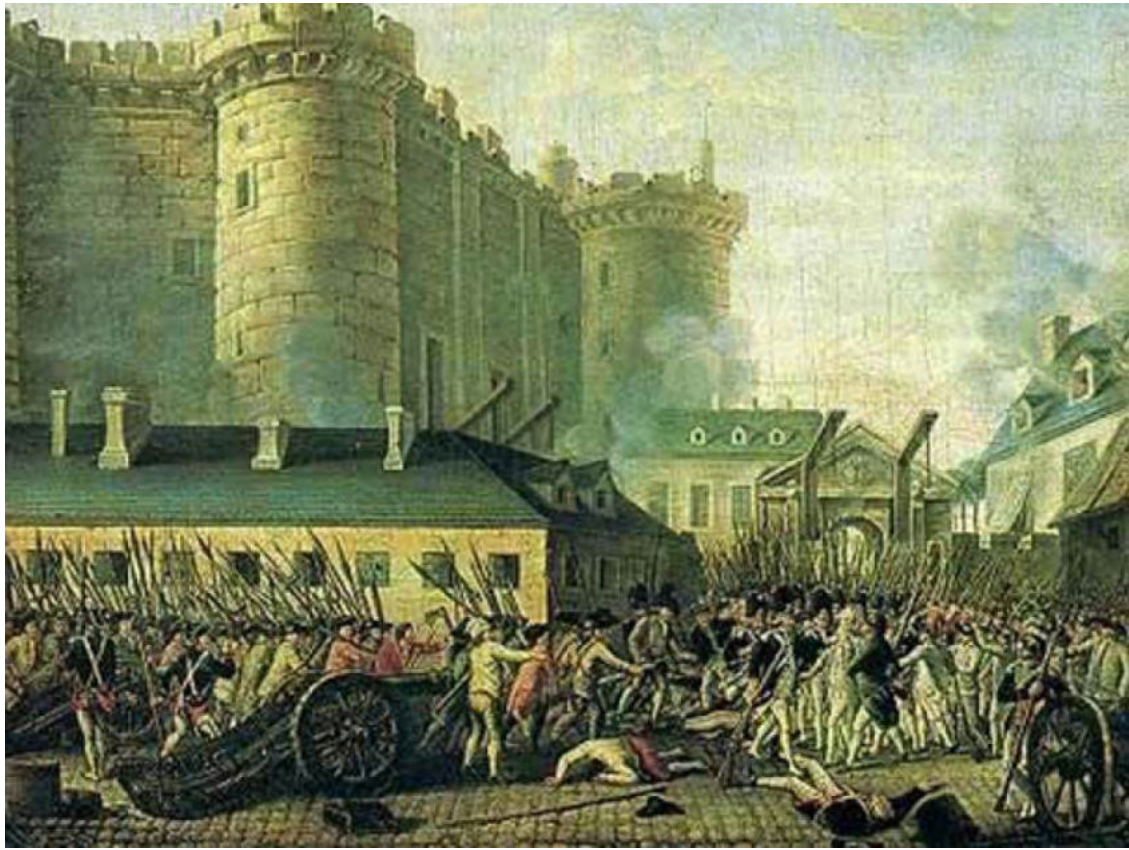

ΟΙ ΑΣΤΙΚΕΣ ΕΠΙΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ

Πως οι κοινωνίες εξελίχθηκαν και η είσοδος των καταπιασμένων τάξεων στην ιστορική σκηνή

Του Σωτήρη Βλάχου

Μια από τις μεγάλες προσφορές της μαρξιστικής θεωρίας είναι ότι εξήγησε ότι η ιστορία δεν είναι μια σειρά παράλογων πράξεων βίας.

Ούτε οι αλλαγές κοινωνικών συστημάτων έγιναν πραγματικότητα όταν γεννήθηκαν οι ανάλογοι ηγέτες.

Ακόμα και ο σοσιαλισμός που είναι ο στόχος της δεν είναι η λογική απάντηση στα «παράλογα».

Κάθε ταξικό κοινωνικό σύστημα, η δουλεία, η φεουδαρχία και ο καπιταλισμός έπαιξαν προοδευτικό ρόλο όσον αφορά την ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων. Που η διαχείριση τους από ένα επίπεδο και μετά απαιτούσε διαφορετική, ανώτερη κοινωνική οργάνωση.

Ακόμα και η δουλεία που αντικατέστησε τις κοινωνίες του πρωτόγονου κουμμουνισμού και της κοινής ιδιοκτησίας, έπαιξε προοδευτικό ρόλο αφού ανέπτυξε τις δυνατότητες για παραγωγή.

Το έκανε φυσικά βάζοντας σε κίνηση τα πιο ποταπά ένστικτα του ανθρώπου που έγινε ιδιοκτήτης.

Πλεονεξία και πάλι πλεονεξία θα πει ο Έγκελς, ήταν το κίνητρο. Από τον αλτρουιστικό χαρακτήρα του πρωτόγονου ανθρώπου μεταβήκαμε σε αυτόν της απόλυτης πλεονεξίας που όμως έδωσε ώθηση στις δυνατότητες για παραγωγή.

Από την δουλεία μετακινήθηκαν στην Φεουδαρχία όταν το άροτρο έδωσε νέες δυνατότητες για παραγωγή.

Ήταν πιο συμφέρων για τους άρχοντες να «φορολογούν» την παραγωγή ενός αγρότη που με κίνητρο το προσωπικό συμφέρον και τη βοήθεια του αρότρου θα παρήγαγε πολύ περισσότερα, από ότι αν βρισκόταν στο στάτους του δούλου

χωρίς προσωπικό κίνητρο. Απαλλάσσονταν έτσι και από την ανάγκη διατροφής του παραγωγού.

Και από την φεουδαρχία μετακινηθήκαμε στην αστική δημοκρατία όταν, με απόγειο την ατμομηχανή, παρουσιάστηκαν νέες δυνατότητες για παραγωγή.

Η σύγχρονη παγκόσμια τάξη πραγμάτων, η αστική δηλαδή δημοκρατία, δεν εμφανίστηκε στην ιστορία κάποια στιγμή που γεννήθηκαν οι ανάλογοι ηγέτες για να τη δημιουργήσουν.

Οι μεγάλοι διαφωτιστές της εποχής, οι θεωρητικοί της αστικής τάξης, αυτοί που μίλησαν για τα ίσα δικαιώματα των ανθρώπων, για ισότητα απέναντι στον νόμο, για σύνταγμα που να κατοχυρώνει όλα αυτά, εμφανίστηκαν όταν η υφιστάμενη κοινωνική δομή, η φεουδαρχία, έμπαινε εμπόδιο στις νέες δυνατότητες για μαζικότερη παραγωγή.

Η μαζική παραγωγή και η αναπόφευκτη ώθηση του εμπορίου που συνεπαγόταν, απαιτούσαν ελεύθερη διακίνηση προϊόντων, κάτι που έρχονταν σε σύγκρουση με τη φεουδαρχία και την απόλυτη εξουσία της να καθορίζει τι γίνεται στο φέουδο της, το ύψος των «φόρων» πάνω στα εμπορεύματα που διακινούνταν από το φέουδο της.

Σε αυτή τη μάχη αμφισβήτησης αυτού που υπήρχε, αμφισβητήθηκαν όλα. Θρησκεία, αντιλήψεις για τη φύση, κοινωνία, κρατική οργάνωση.

«Το αποτέλεσμα ήταν τέτοια επιστημονική πρόοδος, άνθιση της τέχνης και της λογοτεχνίας, που δεν είχε γνωρίσει ο Ευρωπαϊκός κόσμος από την εποχή του Πλάτωνα, του Αριστοτέλη και του Ευκλείδη» (Chris Harman, “A people’s history of the world”).

Αντικρούονται τα περί «θείων» δικαιωμάτων στην εξουσία και απαιτείται ως δικαίωμα στην εξουσία μόνο *«αυτό που πηγάζει από την ελεύθερη συγκατάθεση όλων που υπόκεινται σε αυτήν»* (από εκλογές δηλαδή) και ως όρος για συμμετοχή στην εξουσία ότι *«όλοι οι άνθρωποι που λαμβάνουν μέρος στην εξουσία να λογοδοτούν για τις ενέργειες τους»*.

Ότι υπήρχε μέχρι τότε αντιμετωπίστηκε ως παράλογο. Δεν ήταν «λογικό» να υπάρχουν τάξεις όπως η Φεουδαρχία, για παράδειγμα, που βάση του νόμου είχε όλα τα προνόμια ενώ όλες οι άλλες τάξεις δεν είχαν. Δεν ήταν λογικό. Αυτό ήταν το μέτρο.

Η νέα θεωρία, αυτή που έκτιζε η αστική τάξη ως υπόβαθρο στη μάχη ενάντια στην φεουδαρχία, κατάληγε στο συμπέρασμα ότι τον κόσμο μέχρι τότε τον καθοδηγούσαν μόνο οι προκαταλήψεις. Ότι κάθε τι που ανήκε στο παρελθόν άξιζε μόνο οίκτο και περιφρόνηση.

«Από 'δω και μπρος, η προκατάληψη, η αδικία, τα προνόμια και η καταπίεση έπρεπε να αντικατασταθούν από την αιώνια

*αλήθεια, την αιώνια δικαιοσύνη, την ισότητα που είναι
αδιαμφισβήτητο δικαίωμα του κάθε ανθρώπου» (Ένγκελς).*

Η αστική τάξη, στον αγώνα ενάντια στους ευγενείς τράβηξε
μαζί της όλες οι τάξεις. Που από υπήκοοι θα γίνονταν, μαζί με
τους αστούς, πολίτες, με ίσα δικαιώματα απέναντι στον νόμο.

Η Γαλλική Επανάσταση αποτελεί το κορυφαίο γεγονός της
μετάβασης από το ξεπερασμένο στο νέο σύστημα, από την
φεουδαρχία στον καπιταλισμό.

Ο ίδιος ο Μαρξ έδωσε αυτή τη διάσταση στη Γαλλική
Επανάσταση, η οποία, άνοιξε, *«την πόρτα για μια νέα φάση της
ανθρώπινης ιστορίας.»*

Στην κατανόηση αυτού που συντελέστηκε με την Γαλλική
Επανάσταση, όπως και την κατανόηση των νόμων που διέπουν
την εξέλιξη των κοινωνιών, η συνεισφορά των Ένγκελς και
Μαρξ, είναι καθοριστική. Με δύο βιβλία πάνω στο Θέμα ο
πρώτος, *«Η καταγωγή της οικογένειας, της ατομικής ιδιοκτησίας
και του κράτους»* και *«Ο σοσιαλισμός από την ουτοπία στην
επιστήμη»*, και ένα ο δεύτερος, *«Η 18η Μπρυμαίρ του
Λουδοβίκου Βοναπάρτη»*.

Στην παρουσίαση της ουσίας των αστικών επαναστάσεων,
πάνω στους Μαρξ και Ένγκελς στάθηκαν πολλοί όπως ο Eric
Hobsbawm, *«Η εποχή των επαναστάσεων 1789-1848»*, ο Chris

Harman, *“A people’s history of the world”*, ο Γιάννης Μηλιός,
«1821, Ικνηλατώντας το Έθνος, το Κράτος και τη Μεγάλη Ιδέα».

Ο Eric Hobsbawm θα πει ότι *«η οικονομία του κόσμου, τον 19ο αιώνα»*, αυτή που έκανε δυνατή την μετάβαση στον καπιταλισμό, *«δημιουργήθηκε κατά κύριο λόγο με την επίδραση της βρετανικής Βιομηχανικής Επανάστασης...»*

Όμως *«Η πολιτική και η ιδεολογία (του κόσμου) διαμορφώθηκαν κυρίως με την επίδραση της Γαλλικής Επανάστασης»*.

«Η Βρετανία πρόσφερε το πρότυπο για τους σιδηροδρόμους και τα εργοστάσια, την εκρηκτική ύλη στον τομέα της οικονομίας, που τίναξε στον αέρα τις παραδοσιακές οικονομικές και κοινωνικές δομές».

Ήταν η Γαλλία όμως που δημιούργησε τις επαναστάσεις του που άλλαξαν τον κόσμο πολιτικά και ιδεολογικά. Και η Ελληνική Επανάσταση είναι παιδί της Γαλλικής.

Η επίδραση της Γαλλικής Επανάστασης ήταν τεράστια για ολόκληρο τον κόσμο.

«Η Γαλλία ήταν τότε η ισχυρότερη και μεγαλύτερη πληθυσμιακά χώρα της Ευρώπης (με εξαίρεση τη Ρωσία)...

«Το 1789 ένας Ευρωπαίος περίπου στους πέντε ήταν Γάλλος...

«Ήταν η μόνη (Γαλλική Επανάσταση) από όλες τις προηγούμενες ή τις μετέπειτα αστικές επαναστάσεις που είχε χαρακτήρα μαζικής κοινωνικής επανάστασης, και ήταν άπειρα πιο ριζοσπαστική από κάθε άλλη ανάλογη αναταραχή».

«Η γαλλική ήταν η μόνη από τις σύγχρονες της επαναστάσεις που είχε οικουμενικό χαρακτήρα. Οι επαναστατημένοι και οι ιδέες τους ξεσήκωσαν όλο τον κόσμο».

Τα Κύθηρα είναι ένα νησί στη μέση μεταξύ Ελλάδας και Αφρικής, που είσαι καταδικασμένος να συναντήσεις αν ταξιδεύεις από δυτική προς ανατολική Ευρώπη ή αντίστροφα. Εκεί δημιουργήθηκε σύνδεσμος το 1800, Φίλων της Γαλλικής Επανάστασης. Έντεκα χρόνια από το ξεκίνημα της Επανάστασης και μόλις ένα χρόνο από την άνοδο του Ναπολέοντα.

Η Γαλλική Επανάσταση αποτελεί ορόσημο για όλες τις χώρες.

Και η Αμερικανική Επανάσταση ήταν ένα πολύ σημαντικό γεγονός στην αμερικανική ιστορία, αλλά (με εξαίρεση τις χώρες που αναμείχθηκαν άμεσα και επηρεάστηκαν από αυτήν) λίγα ίχνη άφησε σε άλλες χώρες. (Eric Hobsbawm)

Ήταν η απήχηση της Γαλλικής και όχι της Αμερικανικής Επανάστασης που προκάλεσε τις εξεγέρσεις που οδήγησαν

στην απελευθέρωση της Λατινικής Αμερικής μετά το 1808, θα πει και πάλι ο Eric Hobsbawm.

Η Γαλλική Επανάσταση έφερε στο προσκήνιο όρους όπως πατρίδα και πολίτες. Δεν υπήρχαν τέτοιοι μέχρι τότε. Μέχρι τότε οι άνθρωποι ήταν υπήκοοι του τάδε βασιλείου ή εκείνης της μοναρχίας.

«Η Γαλλική Επανάσταση είναι οικουμενική, γιατί έδωσε το πρότυπο για όλα τα επόμενα επαναστατικά κινήματα. Τα διδάγματά της με τις διάφορες παραλλαγές τους ενσωματώθηκαν ακόμα και στον σύγχρονο σοσιαλισμό και τον κομμουνισμό».

Η Γαλλική Επανάσταση δεν ήταν απλά μια επανάσταση, ούτε απλά η πιο σημαντική. Ήταν Η επανάσταση, αυτή που χωρίζει την ανθρώπινη ιστορία στα δύο.

«Οι παραλλαγές της τριχρώμης σημαίας της Γαλλίας», θα πει ο ΕΗ «έγιναν το έμβλημα σχεδόν όλων των νέων εθνών, ενώ η ευρωπαϊκή (αλλά και η παγκόσμια) πολιτική μεταξύ του 1789 και του 1917 (η εποχή της Ρωσικής Επανάστασης) ήταν σε μεγάλο βαθμό αγώνας υπέρ ή κατά των αρχών του 1789, ή των πιο ριζοσπαστικών του 1793», την περίοδο δηλαδή του Ροβεσπιέρου.

Πρόσφερε τους νομικούς κώδικες, το πρότυπο της επιστημονικής και της τεχνικής οργάνωσης.

Ακόμα και σήμερα το κράτος της Γαλλίας θεωρείτε το πιο άρτιο και λειτουργικό στον κόσμο.

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το υλικό υπόβαθρο της ήταν η επαναστατική για την εποχή τεχνολογία, οι ιδέες της ήταν αυτές των φιλοσόφων του Διαφωτισμού και η ηγεσία της ήταν η αστική τάξη.

Η αστική τάξη ή οι πρόγονοι της, ήταν μια τάξη στερημένη δικαιωμάτων, πολύ δυναμική που στις πολύ αντίξοες συνθήκες της φεουδαλικής καταπίεσης αποκτούσε όλο και περισσότερη οικονομική δύναμη.

Με το ξεκίνημα της Γαλλικής Επανάστασης οι φιλοδοξίες της αστικής τάξης έφταναν μέχρι τη δημιουργία συνταγματικής μοναρχίας, δεν έβλεπαν δηλαδή την εξουσία χωρίς τη βασιλική παρουσία.

Μιας συνταγματικής μοναρχίας βασισμένης σε μια ολιγαρχία κατόχων πλούτου, της ανερχόμενης δηλαδή αστικής τάξης, *«που θα εκφράζει τη θέληση και τα συμφέροντα της μέσω αντιπροσωπευτικής συνέλευσης, μέσω δηλαδή ενός Κοινοβουλίου».*

Στο ξεκίνημα της Γαλλικής Επανάστασης, η τάξη που ηγείτο, όπως και όλες οι άλλες που ακολούθησαν το παράδειγμα της *«δεν κατανοούσαν ή δεν θεωρούσαν ότι ήταν δυνατό τα*

συμφέροντά τους να συγκρουστούν με τα συμφέροντα άλλων λαών, αλλά αντίθετα θεωρούσαν ότι θεμελίωναν ή συμμετείχαν σε ένα κίνημα για τη γενική απελευθέρωση των λαών από την τυραννία».

Θα δούμε πιο κάτω ότι αυτή γενικά ήταν και η αντίληψη της διακήρυξης του Ρίγα Φεραίου και της Ελληνικής Επανάστασης στο ξεκίνημα της. Θεωρούσαν ότι θεμελίωναν ή συμμετείχαν σε ένα κίνημα για τη γενική απελευθέρωση των λαών από την τυραννία.

«Όλα τα σχέδια για την απελευθέρωση της Ευρώπης ως το 1848 βασίζονταν σ' έναν κοινό ξεσηκωμό των λαών υπό την ηγεσία των Γάλλων, για να ανατρέψουν τις ευρωπαϊκές δυνάμεις της αντίδρασης».

Όμως, «Ο εθνικός ανταγωνισμός... (λ.χ. ο ανταγωνισμός των Γάλλων με τους Βρετανούς επιχειρηματίες), καθώς και η εθνική υποταγή (λ.χ. των κατακτημένων ή απελευθερωμένων εθνών στα συμφέροντα του Μεγάλου Έθνους) αποδείχτηκε η ωμή πραγματικότητα».

Η Γαλλική Επανάσταση είχε τις ρίζες της σε μια περίοδο πολύ σκληρή για τις μάζες του πληθυσμού.

Η ανεργία και οι συνεχώς αυξανόμενες τιμές έφεραν τους «αβράκωτους», (έτσι ονόμαζαν τους τεχνίτες και εμπόρους που

φορούσαν παντελόνια αντί βράκες όπως οι πλούσιες τάξεις), αλλά και όλο τον πληθυσμό σε απελπιστική κατάσταση.

Πάνω σε τέτοιες συνθήκες στήθηκαν αμέτρητες εξεγέρσεις φυσικά στην ιστορία των μοναρχιών. Μια εξέγερση στο πρότυπο όλων των προηγούμενων, οποιαδήποτε στιγμή για οποιοδήποτε λόγο, ήταν κάτι εντελώς αναμενόμενο.

Εκείνο που δεν ήταν αναμενόμενο, ήταν η έκταση που πήρε το γεγονός, οι σαρωτικές αλλαγές που επέφερε στην οικονομία, στη δικαιοσύνη, στο κράτος, όχι μόνο στη Γαλλία αλλά και στην ανεπτυγμένη τουλάχιστον Ευρώπη.

Εκείνο που δεν ήταν αναμενόμενο ήταν ότι η εξέγερση των αβράκωτων, θα κατέληγε στο ποιο σημαντικό γεγονός στη μέχρι τότε τουλάχιστον ιστορία.

Εκείνο που έκανε τη διαφορά ήταν ότι τώρα *«παρουσιάστηκε, για πρώτη φορά, η τρομακτική και επαναστατική ιδέα, της απελευθέρωσης από τους ευγενείς και την καταπίεση»*. Η συνεισφορά δηλαδή των εκπροσώπων του διαφωτισμού, των νέων θεωριών που έγιναν δυνατές πάνω στις νέες δυνατότητες για παραγωγή.

Για πρώτη φορά τα πράγματα πήγαιναν πολύ πέραν διεκδικήσεων μέσα στα πλαίσια του κοινωνικού συστήματος, που ήταν το μοτίβο μέχρι τότε.

Μέσα στις συνθήκες κρίσης, κατέστηκε, το 1789, συνέλευση των τριών τάξεων για να αντιμετωπίσει την κατάσταση, *«μια συνέλευση που είχε συνεδριάσει για τελευταία φορά το 1614»*, 175 χρόνια προηγουμένως.

Οι τρεις τάξεις αποτελούνταν:

1. Από τον κλήρο (ιερείς σε υψηλή ιεραρχική θέση) που αποτελούσαν το 0,5% του πληθυσμού της Γαλλίας
2. Τους ευγενείς (ο βασιλιάς, η οικογένειά του και οι ευνοούμενοι / Φεουδάρχες) αποτελούσαν το 1,5% του πληθυσμού της Γαλλίας
3. Την τρίτη τάξη (από μεγαλοαστούς βιομηχάνους έως φτωχούς αγρότες), η οποία αποτελούσε το 98% του πληθυσμού της Γαλλίας.

«Η Γαλλική μοναρχία είχε κυβερνήσει για αρκετά περισσότερο από 1000 χρόνια και είχε απολαύσει την εξουσία χωρίς αμφισβήτηση για πάνω από 140 χρόνια...

« Ο Λουδοβίκος ο 14ος, ο 'Βασιλιάς ήλιος', και το μεγάλο παλάτι του στις Βερσαλλίες συμβόλιζαν την παγιοποίηση μιας διαρκούς απολυταρχίας που είχε κάνει τη Γαλλία τη μεγαλύτερη δύναμη της Ευρώπης, τέτοια ήταν η κληρονομιά των διαδόχων του, του Λουδοβίκου του 15ου και του Λουδοβίκου του 16^{ου}», που ανέτρεψε η Επανάσταση.

Με το κάλεσμα της Συνέλευσης των τριών Τάξεων, πρωτόγνωρα πράγματα παρουσιάστηκαν.

Στην προσπάθεια για όσο το δυνατό πιο αποτελεσματική αντιμετώπιση της κατάστασης, η Τρίτη τάξη, ξεκίνησε την οργάνωση της.

Επέλεξε «αντιπροσώπους ... Στις πόλεις αυτό σήμαινε συνελεύσεις για επιλογή 'εκλεκτόρων' που με την σειρά τους θα ψήφιζαν για αντιπροσώπους. Στην επαρχία σήμαινε ότι οι χωρικοί θα αποφάσιζαν ποιον να στείλουν σε συνάντηση της περιοχής που θα έπαιρνε αποφάσεις».

Δεν ήταν πια μόνο ζήτημα των ευκατάστατων μελών της Τρίτης Τάξης, που ήταν αυτοί που αρχικά είχαν υψώσει το ανάστημά τους.

«Η επιλογή αντιπροσώπων ενθάρρυνε πολλά εκατομμύρια ανθρώπων να σκεφτούν για πρώτη φορά πάνω στο τι ήθελαν από τη ζωή».

Οι απρόσμενες, εντελώς ασυνήθιστες κινήσεις από μέρους πια μεγάλων μαζών, έσπρωξαν τον Βασιλιά να ετοιμάσει επέμβαση του στρατού. Αυτή ήταν η πρακτική, έτσι αντιμετωπιζόταν ο κόσμος για χίλια χρόνια.

Μόνο που αυτή τη φορά τίποτε δεν ήταν το ίδιο. Οι φήμες που κυκλοφόρησαν για τους σχεδιασμούς για στρατιωτική επέμβαση, προκάλεσαν κινητοποίηση χωρίς προηγούμενο.

Στην κινητοποίηση των μαζών τον Ιούλη του 1789, που ακολούθησε τη σύγκληση της Συνέλευσης των τάξεων, το πιο συγκλονιστικό αποτέλεσμα ήταν η άλωση της Βαστίλης, μιας κρατικής φυλακής που συμβόλιζε τη βασιλική εξουσία.

«Στις 12 Ιουλίου πλήθη από τις πιο φτωχές συνοικίες της πόλης διαδήλωσαν, αρπάζοντας ό,τι ντουφέκια μπορούσαν να βρουν...»

«Δύο μέρες αργότερα ένας μεγάλος αριθμός πορεύτηκε προς το σύμβολο της Βασιλικής κυριαρχίας πάνω στην πόλη, το φρούριο της Βαστίλης...»

«Το πλήθος ήταν αποφασισμένο να το καταλάβει. Οι υπερασπιστές του άνοιξαν πυρ με κανόνι... προκαλώντας 83 θανάτους. Ο κόσμος έφερε δικό του κανόνι... μετά που απείλησαν να ανατινάξουν το φρούριο, ο διοικητής του παρέδωσε την Βαστίλη στις μάζες».

«Σε περιόδους επαναστάσεων τίποτε δεν είναι ισχυρότερο από την πτώση των συμβόλων. Η πτώση της Βαστίλης στις 14 Ιουλίου, που δίκαια τιμάται από τους Γάλλους ως εθνική γιορτή, σήμανε επίσημα και την πτώση του δεσποτισμού.

«Η πτώση της Βαστίλης έγινε αφορμή να εξαπλωθεί η επανάσταση στις επαρχιακές πόλεις και την ύπαιθρο.»

«Μέσα σε τρεις εβδομάδες από τις 14 Ιουλίου, η κοινωνική δομή του γαλλικού φεουδαλισμού και ο κρατικός μηχανισμός της βασιλικής Γαλλίας είχαν συντριβεί».

Το πιο μεγάλο γεγονός στην μέχρι τότε ιστορία είχε ξεκινήσει. Θα κατέγραφε σημαντικές νίκες και ήττες μέσα σε μια πορεία που διήρκεσε δέκα χρόνια, και που σημάδεψε όλη την σύγχρονη εποχή.

Η αφήγηση μιας επανάστασης εστιάζει κατά κανόνα στα εκθαμβωτικά γεγονότα και τους ηγέτες. Μια επανάσταση όμως είναι κάτι πολύ περισσότερο. Που συνίσταται στο ότι οι «καθημερινοί» άνθρωποι δεν είναι πια καθημερινοί. Υπάρχει δραστηριοποίηση των μαζών στο επίπεδο της οργάνωσης, αναζήτησης ιδεών μέσα από συναθροίσεις ομάδων, συλλόγων, δημοσιεύσεις, και σύγκρουση ιδεών εντελώς εκτός του αναμενόμενου.

Υπάρχει ταυτόχρονα μια εντελώς εκτός του αναμενόμενου δραστηριοποίηση των μαζών στο επίπεδο επιβολής της θέλησης τους.

Μια επανάσταση χρειάζεται τους ηγέτες της. Η διαφορά όμως με τις «κανονικές» περιόδους είναι ότι στις επαναστάσεις οι μάζες επιβάλλουν και όχι οι θεσμοθετημένες αρχές εξουσίας. Και οι ηγέτες «επιβάλλουν» αυτό που θέλουν οι μάζες.

Σε κανένα άλλο ιστορικό γεγονός, τουλάχιστον μέχρι τότε, δεν είναι αυτό πιο φανερό από ότι στη γαλλική Επανάσταση. Και ήταν επιτεύγματα των αμόρφωτων ξεβράκωτων που μέχρι χθες ήξεραν μόνο να σκύβουν το κεφάλι στην εξουσία και δεν είχαν διαμορφώσει πολιτική άποψη για οτιδήποτε.

Και πρέπει να σταθούμε λίγο σε αυτό. Διότι σημαίνει τεράστιες πνευματικές δυνατότητες που συνθλίβονται από τις σκληρές πραγματικότητες του αγώνα για επιβίωση, και που αναδεικνύονται όταν πια τραγικές συνθήκες και αδιέξοδα επιβάλλουν την αναζήτηση λύσεων.

Από αυτό το τεράστιο πνευματικό ύψος και την πρωτόγνωρη δραστηριότητα οπισθοχώρησαν πάλι οι μάζες της Γαλλίας στο επίπεδο που επέτρεπαν οι νέες παραγωγικές δυνατότητες, όταν επιβλήθηκε η δικτατορία του Ναπολέοντα. Οι επιπλέον πνευματικές ικανότητες τις οποίες επέδειξαν οι αφυπνισμένες μάζες ήταν ακρείαστες στην μετά την Επανάσταση εποχή, που εκείνο που ζητείτο από τις μάζες στον αγώνα για επιβίωση ήταν η χειρωνακτική συμμετοχή.

Η ίδια χωρίς προηγούμενο κινητοποίηση και ανάταση του ανθρώπινου πνεύματος σημειώθηκε και στην περίπτωση της σοσιαλιστικής επανάστασης στη Ρωσία. Αυτό μπορεί να εξακριβωθεί από οποιανδήποτε έχει τη διάθεση να ψάξει για τις αλήθειες της σοσιαλιστικής επανάστασης. Υπήρξε χωρίς προηγούμενο πρωτοβουλία, ηρωισμός και πολιτική δραστηριότητα σε μια προσπάθεια να βρεθούν λύσεις στα

τεράστια προβλήματα που δημιουργούσε η φτώχεια, ο παγκόσμιος πόλεμος και μετά οι εισβολές αναρίθμητων στρατών -21 τους ανεβάζουν κάποιες πηγές- για να πνίξουν της επανάσταση στο αίμα.

Υπάρχει καταγραφμένο στην ιστορία τι έκανε η πρωτοβουλία των Ρώσων εργατών κι αγροτών πριν η απομόνωση της χώρας την καταδικάσει, τσακίζοντας έτσι την μαζική πρωτοβουλία και επιτρέποντας την άνοδο του σταλινικού εκτρώματος.

Η αστική επανάσταση ενάντια στον εαυτό της. Η περίοδος του Ροβεσπιέρου – Η περίοδος που μέχρι σήμερα σκιάζει κάθε αστική εξουσία

Το 1992, τρία χρόνια μετά το ξεκίνημα της Επανάστασης, η Γαλλία βρισκόταν σε πόλεμο και «Ο δούκας του *Brunswick*, (Πρωσία) διακήρυξε εξ ονόματος του εισερχόμενου στρατού ότι θα επιβάλει ‘υποδειγματική εκδίκηση’ εάν νικήσει και θα ‘παραδώσει την πόλη του Παρισιού στη στρατιωτική δύναμη και θα τιμωρήσει τους αντάρτες όπως τους αξίζει...» (Chris Harman, *A people's history of the world*).

Ο δούκας καλωσορίστηκε από την γαλλική μοναρχία.

Το μαστίγιο της αντεπανάστασης ... «προκάλεσε μια νέα ώθηση της δραστηριότητας από κάτω. Υπήρξε ένα συναίσθημα ανάμεσα στη μάζα του πληθυσμού ότι η ξένη εισβολή απειλούσε όλα τα κέρδη των τριών προηγούμενων χρόνων...

«Χιλιάδες άνθρωποι, «παθητικοί πολίτες» που θεωρούνταν ότι είναι υπερβολικά φτωχοί για να ψηφίσουν, εισέρχονται στα 'τμήματα', τις τακτικές συγκεντρώσεις μαζικής ενημέρωσης σε κάθε παριζιάνικη περιοχή...

«Μια κλήση από την Εθνοσυνέλευση για εθελοντές να πολεμήσουν ενάντια στην αντεπαναστατική εισβολή οδήγησε σε 15.000 εγγραφές μόνο στο Παρίσι»

«Οι παθητικοί πολίτες, που θεωρούνταν ότι είναι υπερβολικά φτωχοί για να ψηφίσουν, κινητοποιούνται και η πραγματική εξουσία μεταφέρεται από την Εθνοσυνέλευση στις γειτονιές του Παρισιού».

«Οι Γιρονδίνοι (η δεξιά πτέρυγα της αστικής τάξης... τα ψηλά στρώματα της, κάποια από τα οποία ζούσαν τόσο πλούσια όσο και οι Ευγενείς και ο κλήρος) που κυριαρχούσαν στην κυβέρνηση» τρομοκρατημένοι από την δυναμική των εξελίξεων συντάσσονταν ολοένα και πιο φανερά εναντίων των μαζών και των κινητοποιήσεων.

Το Δεκέμβριο του 1792, μετά τη στήριξη που η βασιλεία έδωσε στην εισβολή του ξένου στρατού, τέθηκε ενώπιον της

Εθνοσυνέλευσης το ερώτημα για την τύχη του βασιλιά Λουδοβίκου, που ήταν κρατούμενος από τους επαναστάτες.

Ο Ροβεσπιέρος, ο ηγέτης των Ιακωβίνων, της αριστερής πτέρυγας των αστών, είπε: *«Ο Λουδοβίκος πρέπει να πεθάνει για να ζήσει η χώρα»*.

Στις 21 Ιανουαρίου 1793 ο πολίτης Λουδοβίκος Καπέτος (πρώην βασιλιάς Λουδοβίκος 16ος) καρατομήθηκε.

Η ευκαιρία για τους «Ιακωβίνους» και τον Ροβεσπιέρο ν' αρπάξουν την εξουσία δόθηκε τον ίδιο χρόνο *«μετά την ήττα της Γαλλίας στο πόλεμο κατά Αγγλίας, Ολλανδίας και Ισπανίας και την απόπειρα εσχάτης προδοσίας του στρατηγού Ντιμουριέ που συντάχθηκε με τους εισβολείς»*.

Τα πρώτα χρόνια της επανάστασης την εξουσία ασκούσαν οι «Γιρονδίνοι», τα συντηρητικά στοιχεία των επαναστατών και ο Ροβεσπιέρος βρέθηκε απέναντί τους καταγγέλλοντας όσα αντιλαϊκά και αντιδημοκρατικά προωθούσαν.

Η Επανάσταση τώρα που το πάνω χέρι είχαν πάρει πια τα πιο καταπιεσμένα στρώματα, στράφηκε ενάντια στην αστική τάξη, την τάξη που ιστορικά θα έπρεπε να ηγείται της αστικής επανάστασης.

Οι ηγέτες των «Γιρονδίνων», δικάστηκαν και τον Οκτώβριο της ίδιας χρονιάς οδηγήθηκαν στη λαιμητόμο.

Έτσι αρχίζει η περίοδος κυριαρχίας των Ιακωβίνων και του Ροβεσπιέρου, μέσω της Επιτροπής Κοινής Σωτηρίας, μια περίοδος που μπορεί να χαρακτηριστεί ως η δικτατορία των αβράκωτων που έγινε γνωστή σε εμάς ως η *«Η Περίοδος της Τρομοκρατίας»*.

Ο φεουδαλισμός στη Γαλλία δεν καταργήθηκε οριστικά παρά το 1793, τέσσερα χρόνια μετά το ξεκίνημα της Επανάστασης, με την άνοδο των αβράκωτων, με ηγέτη το Ροβεσπιέρο, ως της πολιτικής εξουσίας στη χώρα που προχώρησε πέραν από ότι μπορούσε κάποιος να φανταστεί στο ξεκίνημα της Επανάστασης. Που έβαλε στόχους πολύ πέραν της αστικής δημοκρατίας, που συγκρούστηκε με την ανερχόμενη αστική τάξη.

Οι μάζες στήνουν τα πρώτα σοβιέτ στην ιστορία.

Στο αποκορύφωμα των επαναστατικών διεργασιών, *«στις εθελοντικές μονάδες πολιτοφυλακής στο μέτωπο, απλοί στρατιώτες ψήφιζαν, (ΑΝ ΕΙΝΑΙ ΔΥΝΑΤΟΝ), ποιοι από τους συμπολεμιστές τους θα γίνονταν αξιωματικοί»*. Παράδοση που κληρονόμησε η Ρωσική Επανάσταση.

Οι Ιακωβίνοι που προχώρησαν μέχρι σημείου, όπως ήδη αναφέρθηκε, που δεν φανταζόταν κανείς σύγχρονος, είχαν όμως περιορισμούς που έβαζε η εποχή.

Από την μια δεν είχαν τη συνείδηση της ξεχωριστής τάξης, κάτι που εμφανίστηκε μόνο κατά τη διάρκεια της βιομηχανικής επανάστασης με το «προλεταριάτο».

Και από την άλλη πέρασαν σε κουμμουνιστική διαχείριση της οικονομίας σε εποχή που δεν υπήρχε ικανή τεχνολογική βάση για να τραβήξει όλη την κοινωνία έξω από την φτώχεια που κληρονόμησαν από τη φεουδαρχία. Και να εξασφαλίσουν έτσι την στήριξη όλων των μη προνομιούχων τάξεων.

Πέρασαν σε κουμμουνιστική διαχείριση της κοινωνίας περισσότερο από μισό αιώνα πριν την σύνταξη του Κουμμουνιστικού Μανιφέστου.

Στη Γαλλική Επανάσταση, η εργατική τάξη που δεν ήταν ακόμα παρά κάποιες μονάδες ή δεκάδες σε υποτυπώδη μέσα παραγωγής, δεν έπαιζε σημαντικό ανεξάρτητο ρόλο.

Το ιδανικό των Ιακωβίνων ήταν ένα χρυσό μέλλον μικροκαλλιεργητών και βιοτεχνών που θα ζούσαν ανενόχλητοι από τους τραπεζίτες και τους εκατομμυριούχους, κάτι που ήταν χίμαιρα.

Ήταν αναπόφευκτο οι Ιακωβίνοι να απομονωθούν. Και μέσα στην απομόνωση τους κατέφυγαν στην τρομοκρατία για να επιβιώσει η εξουσία τους.

*«Από το Νοέμβριο του 1793 ως τον Ιούλιο του 1794, 2.000
αντίπαλοι των Ιακωβίνων και του Ροβεσπιέρου,
κατατομήθηκαν μόνο στο Παρίσι».*

Μέσα στους εκτελεσμένους υπήρχαν συνομότες, αλλά μέσα στην βίαιη σύγκρουση που εξελισσόταν υπήρξαν και αυτοί που εκτελέστηκαν άδικα.

Ο Ροβεσπιέρος ήταν ότι πιο έντιμο είχε να επιδείξει η ηγεσία των Ιακωβίνων. Στόχος του ήταν η υπεράσπιση των κερδών της επανάστασης που είχε όμως όπως ήδη αναφέρθηκε, προχωρήσει πέραν των ορίων της αστικής επανάστασης. Προχώρησε προς δομές κοινωνίας την οποία άρχουσα τάξη μπορούσε μόνο να είναι το προλεταριάτο, η εργατική τάξη της μεγάλης βιομηχανίας.

Μόνο που τέτοια τάξη δεν υπήρχε ακόμα. Ούτε η αναγκαία τεχνολογία που θα μπορούσε να οδηγήσει μαζικά έξω από την φτώχεια. Το ίδιο πρόβλημα που είχε και η Ρωσική Επανάσταση.

Ο Ροβεσπιέρος εκτελούσε συνωμότες, δυστυχώς όχι μόνο. Μόνο που αυτό δεν μπορούσε να προσφέρει οικονομικά διέξοδα. Χωρίς αυτά ήταν καταδικασμένος.

Η περίοδος αυτή και η τρομοκρατία που τη συνόδευσε, έχει καταδικαστεί με τον πιο απόλυτο τρόπο από τους αστούς ιστορικούς. Να τι συμβαίνει στις επαναστάσεις, λένε.

Στέκονται μόνο στο να καταδικάσουν τη βία, χωρίς να εξηγούν. Χωρίς να τολμούν να πουν ότι παρά τα έξτρα Κόστα της Γαλλικής Επανάστασης, χωρίς αυτήν δεν θα έμπαινε η ανθρωπότητα στην σύγχρονη εποχή. Χωρίς να αναφέρουν ότι η τρομοκρατία που χρησιμοποίησαν οι μάζες ήταν αυτό που είχαν μάθει σε όλα τα χρόνια της φεουδαρχίας και των ταξικών κοινωνιών, ήταν ο τρόπος που αντιμετώπιζονταν οι καταπιεσμένες τάξεις από τις άρχουσες.

Τελικά, *«μία ετερόκλητη συμμαχία αντιπάλων και συντρόφων του Ροβεσπιέρου από τους «Ιακωβίνους», τον ανέτρεψαν και χωρίς δίκη τον οδήγησαν στην γκιλοτίνα στις 28 Ιουλίου 1794».*

Μετά το 1794 ήταν πια σαφές για την αστική τάξη που ιστορικά ήταν ταγμένη να ηγηθεί των επαναστατικών εξελίξεων, *«ότι το καθεστώς των Ιακωβίνων είχε οδηγήσει την Επανάσταση σε τέτοιο σημείο που δεν ικανοποιούσε πια τις επιδιώξεις των αστών».*

Όπως ακριβώς ήταν σαφές για τους επαναστάτες ότι, αν επρόκειτο ποτέ να ανατείλει ξανά *«ο ήλιος του 1793, θα φώτιζε πια μια μη αστική κοινωνία».*

Τέτοια «σημεία και τέρατα» άφησε το 1793 - 94.

«Στις πιο πολλές αστικές επαναστάσεις που ακολούθησαν, οι μειριοπαθείς φιλελεύθεροι είτε αποτραβήχτηκαν είτε πέρασαν στο συντηρητικό στρατόπεδο από την αρχή αρχή».

«Τον 19ο αιώνα, μάλιστα, εκείνο που παρατηρούμε είναι ότι όλο και πιο συχνά δεν ήθελαν καν να αρχίσουν την επανάσταση, επειδή φοβούνταν τις ανυπολόγιστες συνέπειές της και προτίμησαν το συμβιβασμό με το βασιλιά και την αριστοκρατία»(Eric Hobsbawm).

Η φρικτή για αυτούς ανάμνηση της Γαλλικής Επανάστασης έσκιαζε τα πάντα.

Η Ελληνική Επανάσταση του 1821 παιδί των υλικών συνθηκών αλλά και της Γαλλικής Επανάστασης.

Πολύ σημαντική πάνω στην κατανόηση της Ελληνικής Επανάστασης είναι η προσφορά του Γιάννη Μηλιού, χωρίς φυσικά να παραγνωρίζουμε την προσφορά άλλων, όπως του Γιάννη Κορδάτου, με το Βιβλίο του, «*1821, Ικνηλατώντας το Έθνος, το Κράτος και τη Μεγάλη Ιδέα*».

Ο Γιάννης Μηλιός δεν είναι ένα τυχαίος ερευνητής ή απλά ερευνητής. Ήταν πολιτικός ακτιβιστής, και ήταν για χρόνια ο

οικονομικός υπεύθυνος του Σύριζα, πριν αντικατασταθεί από τον Βαρουφάκη.

Είναι μαρξιστής, με ατέλειωτα σε αριθμό οικονομικά και πολιτικά κείμενα και βιβλία.

Με το βιβλίο του το οποίο μόλις αναφέρθηκε, αναδεικνύει ότι όσα σήμερα γιορτάζονται στις επετείους της Ελληνικής Επανάστασης του 1821, είναι προσαρμοσμένα έτσι ώστε να εξυπηρετούν ιδεολογικά κατασκευάσματα και ταξικά συμφέροντα των αρχόντων της κοινωνίας.

Ελάχιστο έχουν να κάνουν με την πραγματική φύση των γεγονότων. Ακόμα και οι ημερομηνίες και τοποθεσίες είναι παραποιημένες

Η Ελληνική Επανάσταση κηρύχθηκε στις 24 Φεβρουαρίου, ένα μήνα πριν τον επίσημο σημερινό εορτασμό της, στην Μολδαβία και Βλαχία – σημερινή Ρουμανία – οι οποίες ήταν περιοχές ημιαυτόνομες από την Υψηλή Πύλη, το Κέντρο διοίκησης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Εκεί κηρύχθηκε η Ελληνική Επανάσταση από τον αρχηγό της Φιλικής Εταιρείας Αλέξανδρο Υψηλάντη και εκεί γνώρισε τη συντριβή το καλοκαίρι και φθινόπωρο του ίδιου χρόνου.

Τίποτε από τα πιο πάνω δεν αναφέρεται εκτός ως παρωνυχίδες και αυτές σε περιορισμένο αριθμό ιστορικών αναφορών.

Αλλά και στις περιοχές που αποτέλεσαν τα πρώτα εδάφη του κράτους που έστησε η Επανάσταση, αυτή δεν ξεκίνησε στις 25 Μαρτίου αλλά προηγουμένως. Στην Καλαμάτα για παράδειγμα ξεκίνησε στις 23 Μαρτίου. Στην Καλαμάτα υπάρχει πλατεία, η Κεντρική πλατεία της πόλης, που ονομάζεται «Πλατεία 23^{ης}».

Η 25η Μαρτίου καταχωρήθηκε επίσημα ως η μέρα που ξεκίνησε η Επανάσταση το 1838 – 17 χρόνια μετά το ξεκίνημά της. Ήταν τότε που ο βασιλιάς Όθωνας με διάταγμα καθόριζε την 25η Μαρτίου ως ημερομηνία του ξεσπάσματός της, ώστε να συμπίπτει με τη θρησκευτική γιορτή του Ευαγγελισμού της Παναγίας.

Εκτός από το Γιάννη Μηλιό, και άλλοι αναλυτές παραθέτουν στοιχεία τα οποία αναφέρουν ότι στις 25 Μαρτίου κανένας δεν βρισκόταν στην Αγία Λαύρα. Στον τόπο δηλαδή που όλοι μάθαμε από τα σχολικά εγχειρίδια και τα επίσημα συγγράμματα, ότι ήταν ο τόπος που ξεκίνησε η Επανάσταση.

Στις 25 Μαρτίου είχε ήδη καταληφθεί η Καλαμάτα και τα Καλάβρυτα και πολιορκείτο η Πάτρα.

Η τοποθέτηση της Επανάστασης στις 25 Μαρτίου ήταν τεράστιας σημασίας για την εξουσία που τελικά ανέδειξε η Επανάσταση.

Έπρεπε να δοθεί θρησκευτική χροιά. Έπρεπε η θρησκεία που αποτελεί μοχλό χειραγώγησης και ελέγχου των ανθρώπων να συνδεθεί με την Επανάσταση. Το ότι το Πατριαρχείο και ο ίδιος ο Γρηγόριος ο Ε' αφόρισαν τους επαναστάτες και την Επανάσταση, εκθειάζοντας την Οθωμανική διοίκηση, έπρεπε να θαφτούν.

Το άλλο ζήτημα που προκύπτει είναι το πόσο Ελληνική ήταν η Επανάσταση που ξεκίνησε στην Μολδαβία και τη Βλαχία, περιοχές της σημερινής Ρουμανίας.

Σε μια από τις τρεις προκηρύξεις που κυκλοφόρησε ο Αλέξανδρος Υψηλάντης στη Μολδαβία στις 24 Φεβρουαρίου του 1821 αναφέρεται:

«Ο Μωρέας, η Ήπειρος, η Θεσσαλία, η Σερβία, η Βουλγαρία, τα νησιά του Αρχιπελάγους... η Ελλάς άπασα έπιασε τα όπλα δια να αποτινάξει τον βαρύν ζυγόν των Βαρβάρων».

Όπως και οι θεωρητικοί της Γαλλικής Επανάστασης, έτσι και στην περίπτωση της Ελληνικής Επανάστασης οι θεωρητικοί της έβλεπαν την επανάσταση ως το ξεκίνημα μιας εποχής που θα έφερνε τους λαούς κοντά.

Η Ελληνική Επανάσταση ήταν μια βαθιά ταξική πράξη, παιδί της Γαλλικής Επανάστασης.

Η Ελληνική Επανάσταση ήταν επανάσταση με ηγέτιδα δύναμη την ανερχόμενη αστική τάξη που τράβηξε μαζί της όλα τα καταπιεσμένα στρώματα και είχε ως στόχο την ανατροπή των φεουδαρχικών δομών της κοινωνίας.

Η μόνη διαφορά της Ελληνικής Επανάστασης από την Γαλλική, εκτός στα σίγουρα του Εύρους της, ήταν ότι στη Γαλλία η φεουδαρχία ήταν Γαλλική ενώ στην περίπτωση της Ελλάδας ήταν Οθωμανική. Κι εύκολα παρουσιάζεται ως απλός απελευθερωτικός αγώνας ενάντια στον κατακτητή.

Το γεγονός ότι προύχοντες και γενικά ευνοούμενοι κάτω από το Οθωμανικό καθεστώς, όπως και η Εκκλησία, συντάχθηκαν με το Οθωμανικό καθεστώς ενάντια στην Επανάσταση, είναι μια από τις ενδείξεις του ταξικού χαρακτήρα της.

Η παραχάραξη της ουσίας της Επανάστασης γίνεται απροκάλυπτα για να εξυπηρετήσει τη σημερινή άρχουσα τάξη.

Πρέπει να παρουσιάζεται ως γεγονός που ήταν επίτευγμα των Ελλήνων γενικά, ενάντια στου ξένους γενικά, ανεξάρτητα από τάξεις. Για να συνηγορεί υπέρ της τόσο σημαντικής για τους καπιταλιστές «εθνικής ενότητας», ειδικά σε εποχές που οι ίδιοι οι καπιταλιστές τσακίζουν την υπόλοιπη κοινωνία με την επίθεσή τους ενάντια στις ζωές των ανθρώπων.

Στις στιγμές, όπως οι σημερινές, που οι καπιταλιστές δημιουργούν τις συνθήκες για επαναστάσεις εναντίων τους, η

εθνική ενότητα είναι το κύριο ιδεολογικό τους όπλο. Σε αυτή τους την προσπάθεια εκτός από την παραχάραξη των ιστορικών δεδομένων, χρησιμοποιούν και όσα έγραψαν και είπαν οι πρωταγωνιστές της Ελληνικής Επανάστασης.

Κανένας όμως από αυτούς δεν μπορούσε να έχει γνώση των νόμων που διέπουν την ιστορία, όπως αυτοί αναδείχθηκαν από την μαρξιστική κοσμοθεωρία.

Κανένας δεν μπορούσε να αντιληφθεί την πραγματική ουσία της Επανάστασης και τους όρους πάνω στους οποίους στήθηκε. Η κοινή αντίληψη ήταν ότι το 1821- ή λίγο νωρίτερα- η ιστορία γέννησε τους ηγέτες που δεν είχε γεννήσει προηγουμένως.

Έτσι μέσα στην αναγκαστικά περιορισμένη αντίληψη των ιστορικών δεδομένων, ο καθένας έκρινε μέσα από την δική του «ιδεολογική» τοποθέτηση και τα δικά του προσωπικά ή ταξικά συμφέροντα.

«Δεν μπορεί η Ελληνική Επανάσταση να τύχει αξιολόγησης ούτε μόνο, ούτε κύρια από όσα έγραψαν ή είπαν οι πρωταγωνιστές της».

Η Επανάσταση μπορεί να αξιολογηθεί στην βάση των θεσμών που δημιούργησε. Αυτοί την καθορίζουν. Όπως και οι όροι που την έκαναν αναπόφευκτη.

Ποιοι ήταν αυτοί οι όροι;

Ήταν η οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη κύρια στη Νότια Ελλάδα και νησιά.

Το εμπορικό κεφάλαιο αποκτούσε ρόλο που ήταν αναντικατάστατος: σύνδεε της τοπικές κοινότητες σε μεγάλη καπιταλιστική αγορά.

«Η αποσύνθεση των μεσαιωνικών κοινωνικών σχέσεων ξεκίνησε από το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα (1750)». Όπου φανερά πια αυτές οι σχέσεις (παραγωγής) δεν μπορούσαν να προσφέρουν όσα μπορούσε να προσφέρει η ανερχόμενη αστική τάξη μέσα και από την ανάπτυξη του Εμπορίου.

Δεν είναι τυχαίο ότι κέντρο της Επανάστασης έγιναν η Ύδρα και η Σπέτσες, μικρά νησιά όπου οι πλοιοκτήτες είχαν την πιο μεγάλη δύναμη.

Αυτά τα νησιά όπως και η Πελοπόννησος απέκτησαν αυτή την περίοδο μεγάλη οικονομική δύναμη και, συνεπώς, πολιτική αυτονομία από την κεντρική /Οθωμανική εξουσία.

Με την υπόσχεση ενός κράτους με σύνταγμα που θα εμπέδωνε την ισότητα, η Επανάστασή βρήκε στήριξη στα πλατιά λαϊκά στρώματα.

Σε αυτά τα στρώματα η Επανάσταση δεν έκανε κανένα εθνικό διαχωρισμό. Τουλάχιστον όχι από τον πρώτο που την κήρυξε, τον Ρήγα Φεραίο. Ήταν οι καταπιεσμένοι ενάντια στους καταπιεστές. Τα οράματα της ήταν μέσα στα πλαίσια των οραμάτων της Γαλλικής Επανάστασης, των διεθνικών της αντιλήψεων όπως αυτές αναφέρθηκαν πιο πάνω,

Στη διακήρυξη του Ρήγα Φεραίου με την οποία καλούσε για ξεσηκωμό, αναφέρονται τα πιο κάτω απίστευτα:

«Ο λαός απόγονος των Ελλήνων οπού κατοικεί στην Ρούμελην, την μικράν Ασίαν, τας μεσογείους νήσους, την Βαχομπογδανίαν, και όλοι όσου στενάζουν υπό την δυσφορωτάτην τυραννίαν του Οθωμανικού βδελυρωτάτου δεσποτισμού... Χριστιανοί και Τούρκοι» (Από το τελικό κείμενο του «Συντάγματος» του Ρήγα Φεραίου).

Και συνεχίζει:

«Η Ελληνική δημοκρατία είναι μία, με όλον οπού συμπεριλαμβάνει εις τον κόλπον της διάφορα γένη και θρησκείας...

«Ο αυτοκράτωρ λαός είναι όλοι οι κάτοικοι του βασιλείου τούτου χωρίς εξαίρεσιν θρησκείας και διαλέκτου, Έλληνες, Βούλγαροι, Αλβανοί, Βλάχοι, Αρμένηδες, Τούρκοι, και κάθε άλλον είδος γενεάς».

Σαφώς υπάρχει κάποιο μπέρδεμα στον διαχωρισμό των Ελλήνων από τους άλλους λαούς. Από τη μια θεωρεί ότι είναι όλοι απόγονοι των Ελλήνων και από την άλλη δέχεται τον διαχωρισμό σε διαφορετικές θρησκείες, σε Έλληνες Βούλγαρους κλπ. Το κυρίαρχο όμως είναι ότι τους κατατάσσει όλους στον κυρίαρχο λαό.

Η Επανάσταση και οι στόχοι της ήταν γέννημα οικονομικών δυνατοτήτων που δημιουργήθηκαν τότε, τη συγκεκριμένη ιστορική περίοδο. Αλλά και παιδί της Γαλλικής Επανάστασης.

Τα περί προαιώνιων πόθων και ελληνικών οραμάτων που για αιώνες υπήρξαν, είναι ψεύτικοι ισχυρισμοί που δεν στηρίζονται πάνω σε κανένα ιστορικό στοιχείο.

Όπως και η υποτιθέμενη διαχρονική αντίσταση των κλεφτών που πάντα πολέμησαν τους Οθωμανούς με όνειρο και στόχο τη δημιουργία ελεύθερης Ελλάδας.

«Τα λίγα στοιχεία που υπάρχουν για τη δράση των κλεφτών του 18ου αιώνα (ακόμα δηλαδή και στα πρόθυρα της ελληνικής Επανάστασης) αναφέρονται μόνο σε πράξεις ληστείας και είναι γενικά παραδεκτό από τους ιστορικούς πως δεν είχαν συνείδηση ότι αγωνίζονται για την ελευθερία του συνόλου»

Υπήρχαν και οι αρματολοί, ένοπλες ομάδες τις οποίες χρησιμοποιούσαν οι οθωμανικές αρχές για την τήρηση της τάξης σε μια περιοχή.

Και οι δυο πιο πάνω ομάδες κινούνταν από τη «νομιμότητα» στην παρανομία, από τη θέση του αρματολού στη θέση του κλέφτη, ανάλογα με το πώς αξιολογούσαν ότι τους σύμφερε.

Σε καμιά εξέγερση που προηγήθηκε της Ελληνικής Επανάστασης δεν υπάρχουν στόχοι και διακηρύξεις ενάντια στην φεουδαρχική δομή και υπέρ ελληνικού κράτους.

Δεν υπάρχουν παρά μόνο επί μέρους αιτήματα για παραμερισμό κάποιου κακού τοπικού άρχοντα ή για περεταίρω δικαιώματα μέσα στην υπάρχουσα τάξη πραγμάτων.

Σε καμιά εξέγερση που προηγήθηκε της Ελληνικής Επανάστασης δεν υπάρχουν ούτε ως δείγμα αιτήματα του διαφωτισμού όπως η ισότητα και το συνταγματικό κράτος που είναι αιτήματα της καπιταλιστικής επανάστασης.

Η Επανάσταση συμπαράταξε ενάντια στη φεουδαρχία όλες τις άλλες τάξεις. Μεταξύ όμως αυτών των τάξεων υπήρχαν σαφή ανταγωνιστικά συμφέροντα που έκαναν αδύνατο να συνυπάρξουν χωρίς συνεχείς προστριβές. Επανάληψη δηλαδή αυτού που διαδραματίστηκε με τη Γαλλική.

Αυτά τα ανταγωνιστικά, ασυμφιλίωτα συμφέροντα φάνηκαν ήδη από τα πρώτα νικηφόρα χρόνια της Επανάστασης, (1821 – 1824) που θεοπίστηκαν οι συνταγματικοί /δημοκρατικοί

θεσμοί του πιο ριζοσπαστικού κράτους στην Ευρώπη, όπως ισχυρίζεται ο Γιάννης Μηλιός.

Στους δύο εμφυλίους πολέμους η αστική τάξη πάλεψε εναντίων των Κοτζαμπάσηδων, δηλαδή των γαιοκτημόνων, μερικοί από τους οποίους είχαν ταχθεί μαζί της στον πρώτο εμφύλιο.

Τα λαικά στρώματα, οι αβράκωτοι δηλαδή της ελληνικής Επανάστασης, κύρια αγρότες αλλά και ναύτες και εργάτες, συντείνουν στην όξυνση των αντιθέσεων μεταξύ αστών και φεουδαρχών αφού η κύρια απαίτηση τους ήταν η αναδιανομή της γης και η απαλλαγή από τους Κοτζαμπάσηδες.

Στρέφονται όμως και ενάντια στην αστική τάξη -εφοπλιστές, επιχειρηματίες, αστικοποιημένοι γαιοκτήμονες- που ήταν και αυτοί εκμεταλλευτές των λαϊκών στρωμάτων και της εργατικής τάξης.

Την ίδια ώρα δηλαδή που τους ένωνε ο αγώνας ενάντια στην φεουδαρχία /κοτζαμπάσηδες, υπήρχαν και οι μεταξύ τους ταξικοί ανταγωνισμοί.

Με την αποβίβαση του Ιμπραήμ Πασά στην Πελοπόννησο το 1825, ξεκινά η αναχαίτηση της Επανάστασης που διασώζεται από την επέμβαση των μεγάλων δυνάμεων με τη Ναυμαχία του Ναβαρίνο το 1827.

«Διασώζεται η Επανάσταση αλλά σηματοδοτείται το τέλος του συνταγματισμού και η αντικατάσταση του από τη δικτατορία του Καποδίστρια και τελικά από την απόλυτα μοναρχία του Βασιλιά Όθωνα».

Όταν η φεουδαρχία ηττήθηκε αλλά η αστική τάξη δεν ήταν σε θέση να επιβληθεί με δημοκρατικό τρόπο στην κοινωνία, με εκλογές δηλαδή και δημοκρατικά δικαιώματα, όπως και στην περίπτωση της Γαλλικής Επανάστασης, επιβλήθηκε δικτατορία που αφαίρεσε τα πολιτικά δικαιώματα και από την αστική τάξη, που όμως στο οικονομικό πεδίο εξασφάλισε τους όρους λειτουργίας του καπιταλισμού.

Οι Ρουμάνοι τώρα, οι Βούλγαροι, οι Σέρβοι που στις διακηρύξεις του Ρήγα Φεραίου ήταν αδέρφια και αποτελούσαν μέρος της Επανάστασης, *«έγιναν στόχος αιματηρών πολέμων και της επεκτατικής πολιτικής της καπιταλιστικής Ελλάδας, που τερματίστηκε ως πολιτική με την Μικρασιατική καταστροφή ένα αιώνα μετά».*

Ξανά στο βασικό αφήγημα: Μετά τη Γαλλική Επανάσταση τι;

Ο Ένγκελς είναι εξαιρετικός στην καταγραφή αυτού που ακολούθησε τη Γαλλική Επανάσταση.

Το βασίλειο της λογικής, ο στόχος των διαφωτιστών και της Γαλλικής Επανάστασης αποδείχτηκε ότι δεν ήταν τίποτε άλλο παρά η εξιδανικευμένη βασιλεία της αστικής τάξης.

Η αιώνια δικαιοσύνη δεν ήταν παρά η αστική δικαιοσύνη, που παρείχε το δικαίωμα της ισότητας μπροστά στον νόμο, κάτι που όμως με κανένα τρόπο δεν εξασφάλιζε την ισότητα στις δυνατότητες για επιβίωση, τη θωράκιση απέναντι στην πείνα, την ανεργία.

Η αστική ιδιοκτησία ανακηρύχτηκε σ' ένα από τα πιο ουσιαστικά δικαιώματα του ανθρώπου, την ίδια στιγμή όμως που ένα πολύ μικρό ποσοστό της κοινωνίας είχε τη δυνατότητα να την αποκτήσει.

Η αρμονία μεταξύ των εθνών πουθενά δεν υπήρξε. Η αιώνια ειρήνη που είχε εξαγγελθεί μετατράπηκε σε ατελείωτο κατακτητικό πόλεμο. Η κοινωνία της λογικής πουθενά δεν εμφανίστηκε.

Η αντίθεση ανάμεσα στους πλούσιους και τους φτωχούς, οξύνθηκε, καθώς δεν υπήρχαν πια οι συντεχνίες και τα άλλα προνόμια που τη γεφύρωναν, ούτε τα εκκλησιαστικά φιλανθρωπικά ιδρύματα που την απάλυναν.

Η «απελευθέρωση της ιδιοκτησίας» από τα φεουδαλικά εμπόδια, σήμαινε για το μικροαστό και το μικρό αγρότη την ελευθερία να πουλάει τη μικρή του ιδιοκτησία, που την είχε τσακίσει ο

πανίσχυρος ανταγωνισμός του μεγάλου κεφαλαίου και της μεγάλης ιδιοκτησίας της γης, και μάλιστα να την πουλάει στους νέους αφέντες.

Η «απελευθέρωση της ιδιοκτησίας» από τα φεουδαλικά εμπόδια, μετατράπηκε για το μικροαστό και το μικρό αγρότη σε απελευθέρωσή του από κάθε ιδιοκτησία.

Η νίκη της τρίτης τάξης αποδείχτηκε αποκλειστική νίκη μιας μικρής μερίδας αυτής της τάξης, κατάκτηση της πολιτικής εξουσίας από το κοινωνικά προνομιούχο στρώμα της, την αστική τάξη που ήταν και ο κάτοχος ιδιοκτησίας.

Στην κοινωνία της αστικής τάξης που υποτίθεται ότι ο νόμος και η αιώνια δικαιοσύνη θα καθόριζαν τα πάντα, η αστική τάξη αναπτύχθηκε πολύ γρήγορα στη διάρκεια ακόμα της Επανάστασης, μέσω της κερδοσκοπίας πάνω στα κτήματα των ευγενών και του κλήρου, που κατασχέθηκαν και ύστερα πουλήθηκαν, καθώς και από την εξαπάτηση του έθνους με τα συμβόλαια προμηθειών του στρατού.

Ήταν ακριβώς η κυριαρχία αυτών των απατεώνων τον καιρό του Διευθυντηρίου, θα τονίσει ο Ένγκελς, που οδήγησε τη Γαλλία και την Επανάσταση στο χείλος της καταστροφής κι έδωσε, έτσι, στο Ναπολέοντα το πρόσχημα για το πραξικόπημά του.

Μέσα στα νέα δεδομένα που φανέρωσαν την ουτοπία των ιδεωδών της αστικής επανάστασης, εμφανίστηκε και η αμφισβήτηση της αστικής δημοκρατίας.

Γύρω στα 1800, άρχισαν να αναπτύσσονται οι συγκρούσεις που οφείλονταν στο καινούργιο κοινωνικό καθεστώς, και ταυτόχρονα, σε ακόμα μεγαλύτερο βαθμό, οι συγκρούσεις σε θεωρητικό επίπεδο για το τρόπο για το ξεπέρασμά τους.

Ενώ όμως η νέα κοινωνία είχε καθαρά πια δείξει τις αντιφάσεις, ανεπάρκειες και ότι κάθε άλλο παρά ήταν το βασίλειο της λογικής και της δικαιοσύνης, οι κύριες τάξεις της νέας κοινωνίας, η κεφαλαιοκρατική και η εργατική, δεν είχαν ακόμα αναπτυχθεί σε ικανοποιητικό βαθμό ώστε να δείξουν τον ασυμβίβαστο χαρακτήρα τους. Όστε να δείξουν τι ήταν αυτό, πια ήταν η τάξη πραγμάτων που θα έδινε τις λύσεις, πια ήταν η τάξη που θα ηγείτο της νέας ανατροπής.

Αυτή η νέα πραγματικότητα αντανάκλαστη και πάλι στις σκέψεις των ανθρώπων.

Στην ανωριμότητα της καπιταλιστικής παραγωγής, στην ανωριμότητα των τάξεων, αντιστοιχούσαν ανώριμες σοσιαλιστικές θεωρίες.

Ο Μαρξισμός αναδεικνύει ακριβώς αυτό: η υλική πραγματικότητα διαμορφώνει και τις αντίστοιχες σκέψεις στο μυαλό των ανθρώπων και όχι το αντίστροφο. Δεν είναι δηλαδή

η σκέψη μεγάλων ανδρών που διαμορφώνει αυτό που υπάρχει στην κοινωνία, δηλαδή θεσμούς, νόμους, ηθική, αλλά είναι οι υλικές πραγματικότητες που αντανakλώνται στις σκέψεις των ανθρώπων και διαμορφώνουν τις ιδεολογίες και την ηθική της εποχής.

Οι πιο μεγάλοι εκφραστές της σκέψης την οποία δημιουργούσαν οι νέες πραγματικότητες μετά την Γαλλική Επανάσταση, ήταν ο Σεν Σιμόν, ο Φουριέ και ο Όουεν, των οποίων το μεγαλείο θα αναδείξει ο Ένγκελς.

Την ίδια στιγμή όμως θα τους ονομάσει Ουτοπικούς Σοσιαλιστές. Δεν είχαν δημιουργηθεί ακόμα οι συνθήκες για να διατυπωθεί η σοσιαλιστική ιδεολογία με έναν επιστημονικό τρόπο.

Αυτό έμελλε να πραγματοποιηθεί δεκαετίες μετά από τους Μαρξ και Ένγκελς.